

'Txoloak, sudakak, moroak, payoponiak'

LAURA PENAGOS RODRÍGUEZ
ANTZEZLEA ETA SORTZAILEA

C hocón, Kolonbiako hiri batean, *beltzak, indigenak* eta *mestizoak* elkar bizitzari eusten saiatzen dira. Beltzek *txoloak* deitzen diete embera indigenei, eta emberekin beren hizkuntzan hitz egiten dutenean, kristauak hitz egiteko esaten diete bai mestizoek eta bai beltzek. Mestizoek beltzei *beltzak* esaten diete, eta gaztelania ondo ahoskatzeko eskatzen diete. Embera herri indiarrek bere nortasuna aldarrikatzen du eta esaten du haiek ez direla *txoloak*, baizik eta jatorrizko herria edo indigenak direla. Beltzek esaten dute ez direla *beltzak*, afrikarren ondorengoak direla. Mestizoek, bestalde, zuriak direla uste dute, eta beraz, besteak baino koxkatxo bat gorago daudela. Esango nuke Hego Amerika osoan errepikatzen dela egoera bera, kontua ez da ahuntzaren gauerdiko ez tula. Eta hemen, guri, hegoamerikarroi, ijitoek *payoponiak* deitzen digute. Hara non! Ijitoek, ze paradoxa!

Ez dago arrazismotik edo klasismotik ihes egiten duen herririk. Eta esaldi hori ez da justifikazioa, errealitatea baizik, tamalez. Ez dut inor ezagutzen arrazista eta klasista ez denik. Beste gauza bat da identifikatzen jakitea noiz zeharkatzen diguten begirada eta pentsamendua mundua eta gizartea ulertzeko logika zahar

Euskal Herrian migratzailea izatea bezain deserosoa da euskalduna izatea, nolabait. Beti oin puntetan ibili behar dugu eta barkamena eskatu behar dugu

horiek. Herentzia eta praktika sakon eta sustraitua da. Kolonialismoaren aztarna, kasu honetan, espainiarrena.

Zer esan gaur egungo Euskal Herriaz? Gogoan dut Euskal Herrira iritsi berri, maiz entzuten nuela –euskaldunon berezitasun eta jatortasun gisa– hemen ez zegoela arrazakeriarik. Horrek arrazakeriaz sakon hausnarrarazi zidan, eta baieztapen horiek eta neure esperientzia sozial eta pertsonala alderatu nahi izan nituen. Eta, zoritxarrez, espero zitekeen

emaitza eman zuen horrek. Arrazakeria beste herri batzuen inbasioa, espoliazioa, esplotazioa eta genozidioa justifikatzeko Mendebaldeko asmakuntza da. Lotsagarria iruditzen zait gaur egun hori guztia azaltzen ibili behar izatea, kaka esplikatzen, alegia. Baina ikusitakoa ikusita, edo oso oroimen txarra dugu, edo hainbeste pantaila erabiltzeak garuna frijitu digu, edo ez dugu ezer ulertu. Are okerrago, egitura erreazionarioak eta eskuin muturrekoak jarraitzaileak irabazten ari dira Euskal Herrian.

Adibide gisa orain dela gutxiko eraso arrazista Hernanin. Egoera horrek munstroaren letaginetako bat erakutsi digu, baina duela mende asko isiltasunean eta zigorgabe diharduen munstro horrek letagin, ebakortz, betortz eta hagin bilduma zorrotza eta ikaragarria du. Eta, jakina, euskara astintzen duen munstro bera da. Kolonizatzailearen eta kolonizatuaren arketipoak eta pentsamendua desmuntatu behar ditugu. Zein elkarbizitza eredu mota eraiki dezakegu bestela?

Euskal Herrian migratzailea izatea bezain deserosoa da euskalduna izatea, nolabait. Beti oin puntetan ibili behar dugu eta baimena eta barkamena eskatu behar ditugu existitzeagatik bakarrik, beste batzuk irainduak senti ez daitezen. ●

ZIGOITIA

ABUZTUAK 2
Larunbata

ZARAUTZ

ABUZTUAK 22
Ostirala

ZUMAIA

ABUZTUAK 29
Ostirala

DONOSTIA

IRAILAK 6
Larunbata

ERRENTERIA

IRAILAK 13
Larunbata

ALGORTA

IRAILAK 13
Larunbata

ZERAIN

IRAILAK 21
Igandea

AZPEITIA

IRAILAK 26
Ostirala

MUNGIA

IRAILAK 27
Larunbata

GASTEIZ

URRIAK 4
Larunbata

DURANGO

URRIAK 4
Larunbata

EIBAR

URRIAK 11
Larunbata

Antolatzaileak:

BioLur, Bio, EKOLUR, INALIZATSA

eko lurra, Eusko Jaurlaritzaren Iniziatiba, Babeslea / Financiado por: Euzkadi, aspilena, Europa Batasuna